

آینده پژوهی: هنر و علم پیش بینی آینده

نویسنده: دنیس لاوريج

مترجمان: سینا کیمانیان - مؤگان چایچی

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - ۱۳۹۹

سرشناسه	: لاوریدج، دنیس، ۱۹۳۰-م، -Denis, 1930, Loveridge
عنوان و نام پدیدآور	: آینده‌پژوهی: هنر و علم پیش‌بینی آینده/نویسنده دنیس لاوریدج؛ مترجمان سینا کیهانیان، مژگان چایچی؛ ویراستار علمی احمدرضا میرزائی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۷۵ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۲۱۰-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Foresight : the art and science of anticipating the future, 2009.
موضوع	: آینده‌نگری -- روش شناسی
موضوع	: Forecasting -- Methodology
موضوع	: آینده‌نگری -- فلسفه
موضوع	: Forecasting-- Philosophy
شناسه افزوده	: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی. مرکز انتشارات راهبردی
رده بندی کنگره	: ۱۵۸
رده بندی دیویی	: ۳۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۱۰۷۳۹

آینده‌پژوهی: هنر و علم پیش‌بینی آینده

نویسندگان: دنیس لاوریدج

توجه: سینا کیهانیان - مژگان چایچی

ویراستار علمی: احمدرضا میرزائی

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

صفحه‌آرا: علی مهدی زاده

طراح جلد: زهرا مهدوی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه -

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۲۱۰-۷

قیمت: ۷۵۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران. ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳ نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

سخن ناشر

دانشگاه عالی دفاع ملی به عنوان سازوکاری علمی و سازمانی در توسعه ادبیات راهبردی و آموزش مدیران عالی کشور در حوزه مسائل دفاعی - امنیتی، با بهره‌گیری از بنیان‌ها و تئوری‌های بومی، در صدد تدوین راهبردهای تعالی‌بخش به منظور تحقق اهداف منبعث از رسالت و مأموریت علمی خویش است.

این دانشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه‌ی مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و راه‌اندازی آن پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در صحنه‌ی آموزش مسائل دفاعی - امنیتی به منظور کادرسازی متناسب با اهداف مقدس جمهوری اسلامی در سطوح مدیران عالی کشور و رتبه‌های پیش‌قدم بوده و وظیفه‌ی خطیر خود در جهت آموزش فرماندهان و مدیران عالی‌رتبه کشور را بر لوحه تمامی برنامه‌ها قرار داده است. این امر هنگامی مهم‌تر می‌نماید که نگاهی پژوهشی و عمیق به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه‌ی بین‌المللی، لزوم داشتن چنین کانونی برای به هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی و امنیتی خواهد بود. از سوی دیگر ایده‌ی ایجاد تمدنی بزرگ موجب می‌شود تا این تلاش و تعهد موجب توسعه همکاری‌ها و ترغیب سازمان‌هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه‌ها و فعالیت‌ها تولید و توزیع ادبیات راهبردی را یاری نمایند.

با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم راهبردی و دانش‌آموختگانی که با نهایت تلاش و کوشش مدت‌زمان مفیدی از دوران زندگی خود را جهت ترغیب و ترغیب و اصول علوم راهبردی و تدوین رساله دکتری در دانشگاه طی نموده‌اند، نمایان می‌گردد. در این راستا انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی در سه حوزه‌ی رویکردی مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و اصول خطیر دانشگاه و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالی‌هی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم انقلاب و فرماندهی کل قوا حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای، سعی در انتقال مفاهیم و ارزش‌های خود به سطوح مختلف مدیران و

ارکان جامعه داشته و در این بستر دست‌های پرتوانی که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند به گرمی می‌فشارد. مجموعه‌ی حاضر که در قالب داده‌های مؤثر و منتج از ادبیات راهبردی در اختیار خواننده‌ی گرامی قرار گرفته است امید دارد بتواند با انتشار این کارکردها و ادبیات، ارتقای توان و حرکت در زمان و تصمیم‌گیری‌های خطیر و بزرگ را برای خوانندگان خود به همراه داشته و آثار مبارکی را در توسعه‌ی کشور به ارمغان بیاورد.

و ما توفیقنا آلا بالله علیه توکلنا و الیه نُئیب

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

قسمت اول: سیستم‌ها و آینده‌پژوهی.....	۳۳
فصل اول: آینده‌پژوهی و تفکر سیستمی یک ارزیابی.....	۳۵
اکتشاف و جهان‌پژوهی.....	۳۷
آینده‌پژوهی.....	۳۸
تفکر سیستمی و تاثیر آن.....	۴۲
موقعیت‌ها به عنوان مشکلات زندگی.....	۴۷
آینده‌پژوهی، سیستم و ارزیابی.....	۵۳
آینده‌پژوهی، سیستم‌ها و مدل‌سازی.....	۶۰
تفکر سیستمی در آینده‌پژوهی و اهمیت سازمانی آن.....	۶۴
فصل دوم: آینده‌پژوهی و سیستم معرفت‌شناسی و نظریه.....	۷۵
شناسایی و اکتشاف.....	۷۷
علم، آینده‌پژوهی و سیستم‌ها: نقش معرفت‌شناسی.....	۷۸
از انتزاعی تا واقعی: نظر و عقیده ذهنی در آینده‌پژوهی و تفکر سیستمی.....	۸۳
سلسله‌مراتب سیاست: برخی از نظریه‌ها درباره نقش آینده‌پژوهی و تفکر سیستمی.....	۱۰۲
سیاست و وضع بحرانی.....	۱۰۹
سیاست و خط‌مشی و اولویت‌بندی.....	۱۱۵
سیستم‌ها و مفاهیم سیاست و خط‌مشی.....	۱۲۳
نقد نظریه‌های موجود.....	۱۲۶
پیوست ۲،۱.....	۱۲۷
خلاصه‌ای از سلسله‌مراتب سبک زندگی VALS™1.....	۱۲۷
سلسله‌مراتب اصلی VALS1 میچل (شکل ۲،۱ را ببینید).....	۱۲۸
پیوست ۲،۲.....	۱۳۱
تنظیم اولویت براساس جذابیت و امکان‌پذیری.....	۱۳۱
خلاصه‌ای از روش CSIRO.....	۱۳۱
فصل سوم: آینده‌پژوهی سازمانی.....	۱۳۳
نحوه عمل و واقعیات.....	۱۳۳
ماهیت و نحوه عمل و عملکرد برنامه‌های عمومی.....	۱۳۵
نحوه عملکرد برنامه‌های آینده‌پژوهی ملی.....	۱۳۸

۱۴۶	گام‌های عملی در سازماندهی یک مطالعه آینده‌پژوهی: گام‌های مشترک
۱۴۶	حمایت اسپانسر و مشروعیت بخشی
۱۴۷	اهداف واقع‌گرایانه
۱۴۸	دستورالعمل‌ها و خروجی
۱۴۹	مشاوره به عنوان یک روش تحقیق
۱۵۱	منابع و مدیریت
۱۶۰	وسعت جغرافیایی مشارکت
۱۶۵	مداخلات و نتایج استفاده
۱۶۸	انتقاد و سنجش ارزی
۱۷۰	پیوست ۱.۳
۱۷۰	نکات خاص ناشی از کاربرد پارچه ب تحلیلی برای تمرین‌های آینده‌پژوهی ملی
۱۷۰	گام ۱ - ائتلاف‌سازی
۱۷۲	گام ۲ - اسپانسر و حمایت ملی
۱۷۳	گام ۳ - اهداف واقع‌گرایانه
۱۷۵	گام ۴ - دامنه و حوزه
۱۷۷	گام ۵ - عناصر تحقیق و روش‌های استفاا شد
۱۸۰	گام ۶ - انعکاس‌پذیری و بازخورد: ارزیابی و نظارت
۱۸۲	گام ۷ - منابع
۱۸۲	گام ۸ - سطح برنامه
۱۸۲	گام ۹ - ماهیت مداخله
۱۸۳	گام ۱۰ - پیامدها
۱۸۴	گام ۱۱ - تجدید و نوسازی
۱۸۵	فصل چهارم: آینده‌پژوهی در صنعت
۱۸۷	واژه‌نامه شیطان
۲۰۷	مطابقت و واگرایی از آینده‌پژوهی سازمانی
۲۰۹	فصل پنجم: پیامدهای عمومی
۲۱۱	تفسیر
۲۱۱	پرسش "تجربه برتر"
۲۱۲	اهداف آینده‌پژوهی
۲۱۴	بافت و محتوا
۲۲۱	تغییر در آینده‌پژوهی

۲۳۱	قسمت دوم: سناریوها و پایداری
۲۳۳	فصل ششم: آینده پژوهی، سناریوها و برنامه ریزی سناریویی
۲۳۶	مقدمه
۲۳۷	عمومیت یافتن در بافت و زمینه
۲۳۸	محتوا و آنچه که ارائه می دهد
۲۴۰	سناریوها به عنوان مدل های ذهنی
۲۴۱	محیط و زمینه مرز و محدوده
۲۴۲	علیت
۲۴۳	سلسله ها و مجموعه های رویداد
۲۴۵	احتمالات
۲۵۰	فرایندهای یادگیری
۲۵۲	فرایند برنامه ریزی سناریوس
۲۵۳	خلاصه: فرآیند برنامه ریزی سناریوس
۲۵۴	تفسیر در مراحل فرایند
۲۶۱	نقد و سنجشگری
۲۶۵	فصل هفتم: جهان پایدار
۲۶۷	مقدمه
۲۶۹	ممکن است که پایداری وجود داشته باشد
۲۷۱	تعاریف پایداری: سودمندی یا بی فایده گی
۲۷۷	موقعیت
۲۸۲	مدل سازی کامپیوتری: GIGO یا یک ابزار مهم
۲۸۸	پایداری: پیچیده شدن در مقابل پیچیدگی
۲۹۰	پایداری در برابر توسعه پایدار: بحث
۲۹۲	پایداری و احتیاط
۲۹۵	بحث های مربوط به پایداری
۲۹۷	پیشقدمان و وضعیت آنها
۳۰۴	مخالفان و وضعیت آنها
۳۱۰	پایداری، توسعه پایدار و نبوغ بشر
۳۳۴	پیوست ۷،۱. مفهوم روابط متقابل در پایداری
۳۳۵	پیوست ۷،۲. اقتصاد اکولوژیک، بوم شناسی صنعتی و اقتصاد رفتاری: شرح کوتاه و مختصر و ترکیبی

۳۳۹	فصل هشتم: جهان در سال ۲۰۳۰ ، ۲۰۵۰.....
۳۳۹	و فراتر از آن.....
۳۴۲	خلاصه مختصری از چگونگی تکامل وضعیت زمین.....
۳۴۸	درک زمان حال.....
۳۵۲	افق‌های نامعلوم.....
۳۷۳	سخن آخر.....

www.ketab.ir